

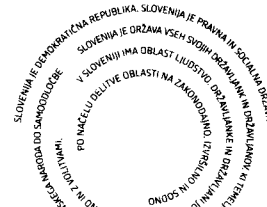
REPUBLIKA SLOVENIJA

DRŽAVNI ZBOR

Poslanska skupina Levica

Šubičeva ulica 4, 1000 Ljubljana

t: 01 478 96 49, f: 01 478 98 45, e: ps-levica@dz-rs.si, www.dz-rs.si

Datum: 11. oktober 2017

**Skupina poslank in poslancev
(prvopodpisani Miha Kordiš)**

**Državni zbor Slovenije
Dr. Milan Brglez, predsednik**

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE	
Prejeto:	11-10-2017
Šifra:	602-04/17-2612
Povezava:	
EPA:	2274-VII EU:
Sign. zn.:	
Kratika:	

Na podlagi 88. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13 in 75/16), 19. člena Zakona o poslancih (Uradni list RS, št. 112/05 - uradno prečiščeno besedilo, 20/06 - ZNOJF-1 in 109/08, 39/11 in 48/12) in prvega odstavka 114. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 92/07 - uradno prečiščeno besedilo, 105/10, 80/13 in 38/17) vlagamo spodaj podpisani poslanka in poslanci

PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBI ZAKONA O VISOKEM ŠOLSTVU

ki vam ga pošiljamo v obravnavo in sprejem po skrajšanem postopku na podlagi 142. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije.

Pri obravnavi predloga zakona v Državnem zboru RS in pri delu njegovih teles bo v imenu predlagatelja sodeloval poslanec Miha Kordiš.

Priloge:

- Predlog zakona o spremembi Zakona o visokem šolstvu
- Podpisi poslank in poslancev

ZAKON O SPREMEMBI ZAKONA O VISOKEM ŠOLSTVU

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Predlagana sprememba Zakona o visokem šolstvu rešuje problem odvzema pravic, ki izhajajo iz statusa študenta, določeni skupini študentov, ki je posledica zadnjih sprememb tega zakona. Študentom, ki bi morali biti upravičeni do socialnega varstva, subvencionirane prehrane, prevoza in bivanja, do štipendij in do pravice do študentskega dela je bila ta pravica odvzeta. Gre za tiste študente, ki so v skladu z zakonom izkoristili možnost prepisa na drug izobraževalni program ali študijsko smer ter tudi ostalih, ki so svoj študij opravičeno podaljšali, to podaljšanje pa ni zajeto v določbe 70. člena Zakona o visokem šolstvu. Gre za študente, ki svoje študijske obveznosti opravljajo v roku, zakon pa jim navkljub temu, da imajo status študenta in niso niti v delovnem razmerju, niti samozaposleni, niti iskalci zaposlitve, našteje pravice jemlje. S tem je njihov študij otežen, ogrožena pa je tudi njihova zdravstvena in socialna varnost. Rešitev je zato potrebno uzakoniti v čim krajšem možnem času.

Zakon o visokem šolstvu (Uradni list RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 109/12, 85/14 in 75/16; v nadaljevanju: ZVis) med drugim določa trajanje študentskega statusa in pravice, ki iz njega izhajajo. Status študenta se pridobi z vpisom v do- ali podiplomski študijski program na podlagi razpisa za vpis. Študijski program mora biti akreditiran in vpisan v razvid visokošolskih zavodov. Pogoje za izobraževanje in dokončanje študija določajo ZVis, statut visokošolskega zavoda, ki izvaja študijski program in študijski program. Študenti imajo pravico do vpisa in izobraževanja pod enakimi, z zakonom, statutom in študijskim programom, določenimi pogoji. Pri tem pa 66. člen ZVis določa še, da se ob rednem napredovanju izobražujejo in dokončajo študij po študijskem programu pod pogoji, ki so veljali ob vpisu, da lahko enkrat v času študija ponavljajo letnik ali spremenijo študijski program ali smer zaradi neizpolnitve obveznosti v prejšnji smeri ali študijskem programu, da lahko študij zaključijo v krajšem času, kot je predvideno s študijskim programom, če visokošolski zavod to dopušča (hitrejše napredovanje) in da se lahko izobražujejo po več študijskih programih hkrati (vzporedno izobraževanje) v skladu s statutom visokošolskega zavoda. Študenti imajo ne glede na to, ali se študij izvaja kot redni ali izredni, pravico do zdravstvenega varstva in drugih ugodnosti ter pravic. Pravice in ugodnosti, ki upoštevajo status študenta so pravica do štipendije, subvencije za prevoz, prehrano in bivanje, zdravstveno varstvo in študentsko delo. Te pravice lahko imetniki statusa študenta koristijo, če niso v delovnem razmerju ali ne opravljajo samostojne registrirane dejavnosti, niso vpisani v evidenco brezposelnih oseb pri pristojnem organu oziroma niso poslovodne osebe gospodarskih družb ali direktorji zasebnih zavodov. Z novelo zakona leta 2016 pa se je tem omejitvam s koalicijskim amandmajem v drugi obravnavi dodala še eno. Študenti lahko prej našteje pravice koristijo le za čas trajanja enega študijskega programa na posamezni stopnji. Za čas trajanja študijskega programa iz prejšnjega stavka se upoštevajo določbe 36. in 70. člena ZVis. To lahko pomeni, da lahko študenti našteje pravice uveljavljajo tudi preko časa trajanja enega študijskega programa in sicer v skladu s četrtem in petim odstavkom 70. člena in sicer v primerih ko se študentu iz opravičenih razlogov (dolgotrajna bolezen, poškodba in ostali podobni primeri) in zaradi rojstva otroka študij podaljša. Vendar v zgornjo določbo glede omejitve koriščenja pravic niso zajete določbe 66. člena, ki jasno govorijo o pravici študentov do ponavljanja letnika in spremembe študijskega programa.

Posledice nejasno zapisane omejitve v 69. členu ZVis so se ob začetku novega študijskega leta že pokazale v praksi. Nekateri študenti (teh naj bi bilo po neuradnih

podatkih okrog 2000) so že prejeli obvestila s strani Zavoda za zdravstveno zavarovanje o neurejenem zdravstvenem zavarovanju, kjer je navedeno, da v skladu s 69. členom ZVis nimajo več pravice do koriščenja pravice do zdravstvenega zavarovanja od 1.10. 2017 dalje. Kot navajajo pri Zavodu za zdravstveno zavarovanje je lahko otrok v skladu s 22. členom Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, ki ni sam zavarovanec, kot družinski član zdravstveno zavarovan do dopolnjenega 18. leta starosti. Po tej starosti je lahko otrok kot družinski član zdravstveno zavarovan le, če se šola in sicer do konca šolanja, vendar največ do dopolnjenega 26. leta starosti upošteva omejitve iz 69. Člena ZVis.

Dodatne omejitve upravičenosti do pravice do zdravstvenega zavarovanja so bile v zakon vnesene z zadnjimi spremembami ZVis. Vladni predlog zakona te omejitve ni vseboval, vnesena je bila z amandmajem poslanskih skupin koalicije v drugi obravnavi. Amandma je člen spremenil tako, da je koriščenje te pravice vezal na čas trajanja enega študijskega programa na posamezni stopnji, pri tem pa ni upošteval možnosti podaljšanja študija na podlagi 66. člena ZVis. Tako imamo danes v Sloveniji študente, ki svoje obveznosti opravljajo v predvidenih rokih, redno obiskujejo predavanja, vendar pa jim na podlagi spremenjenega 69. člena država sedaj odreka pravico do zdravstvenega varstva. Ker je ta pravica le ena izmed pravic vezanih na študentski status, mora enako veljati tudi za ostale pravice, torej do subvencionirane prehrane, prevoza, bivanja, do pravice do štipendije in študentskega dela.

To v praksi (lahko) pomeni, da študenti, ki uveljavijo pravico do ponavljanja ali spremembe študijskega programa zaradi neizpolnitve obveznosti v prejšnji študijski smeri ali programu sicer ohranijo status študenta, vendar jim v tem dodatnem letu prenehajo vse pravice, ki izhajajo iz statusa (subvencionirani prevoz, prehrana in bivanje, pravica do štipendije, zdravstveno zavarovanje, pravica do študentskega dela).

Ob vzporednem branju določb 70. člena bi sicer zakon lahko razumeli, da nekaterim izmed teh študentov pravice še pripadajo, a glede na obvestila, ki jih pošilja Zavod za zdravstveno zavarovanje, temu v praksi ni tako. Prav gotovo pa bodo te pravice odvzete tistim študentom, ki so se prepisali ali zamenjali smer študija. V 69. členu je namreč jasno zapisano, da so pravice vezane na čas trajanja enega programa. To pomeni, da imajo študenti, ki so se tekom študija prepisali, pravice vezane na zaključek zadnjega semestra prvo vpisanega programa ali smeri in ne na program ali smer na katero je dejansko vpisan študent. To pomeni, da bodo nekateri študenti imeli status, vendar brez pravic. Ti bodo navkljub temu, da svoje študijske obveznosti opravljajo v roku in kljub temu da niso niti v delovnem razmerju niti v evidenci iskalcev zaposlitve prikrajšani za pravice, ki bi jim sicer pripadle.

Iz obrazložitve amandmaja, ki je omejil koriščenje pravic, ki izhajajo iz študentskega statusa, je razvidno, da predlagatelj ni nameraval odvzeti teh pravic tistim, ki so študij podaljšali v skladu z določbami 66. člena ZVis. V obrazložitvi je namreč zapisano da: »S predlogom dopolnitve prvega odstavka 69. člena ZVis se jasno določa, da ima študent druge pravice in ugodnosti iz statusa študenta za čas trajanja študija, v skladu z 36. členom tega zakona, ki določa trajanje študija, pri čemer se upošteva možnost podaljšanja statusa in s tem trajanja študija v skladu z določili 70. člena tega zakona.« V resnici možnost podaljšanja statusa in s tem trajanja študija ni bila v celoti upoštevana, ker ni bil upoštevan tudi 66. člen zakona. S tem se je tej skupini študentom odvzelo vse našteje pravice. Še bolj povedna je obrazložitev k prvotnemu amandmaju, ki je bil naknadno spremenjen. Prvotno vložen amandma koalicije k 69. členu je za čas trajanja študijskega programa štel trajanje tistega študijskega programa za katerega se določajo druge pravice in ugodnosti študenta. V obrazložitvi pa so predlagatelji jasno zapisali, da ima študent druge pravice in ugodnosti iz statusa študenta za čas trajanja

študija, pri čemer lahko v skladu z drugo alinejo prvega odstavka 66. člena ZVis enkrat v času študija ponavlja letnik ali spremeni študijski program ali smer zaradi neizpolnitve obveznosti v prejšnji smeri ali študijskem programu ob upoštevanju izjeme iz tretjega in četrtega odstavka 70. člena ZVis.

Besedilo, ki ga je 69. členu ZVis brez razprave dodal koalicijski amandma določa, da so prej naštetе pravice in ugodnosti študentov omejene najdlje za čas trajanja enega študijskega programa na posamezni stopnji. Nova določba je prinesla nelogično razlikovanje med statusom študenta in pravicami, ki iz tega statusa izhajajo. Čeprav študenti npr. redno študirajo in obveznosti opravljajo v roku, nimajo pravic, ki statusu študenta pripadajo. V zakon je bila torej vnesena nesmiselna določba, ki še dodatno in na nejasen način omejuje koriščenje pravic, ki izhajajo iz statusa študenta. Iz obrazložitev predlagatelja tudi ni razvidno v katerih primerih in pod kakšnimi pogoji naj bi ta omejitev veljala, prav tako pa tudi ne namen, ki ga je predlagatelj s tem želel doseči.

Poleg naštetega je določilo nepravilno in škodljivo, saj študente, ki redno opravljajo svoje študijske obveznosti pri študiju ovira, ogrožena pa je tudi njihova socialna in zdravstvena varnosti. Predlagano rešitev je zato potrebno uzakoniti čim prej.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1. Cilji

Cilj predlagane spremembe je vrnitev pravic, ki izhajajo iz statusa študenta, tistim študentom, ki so te pravice imeli pred uveljavitvijo novele ZVis sprejete dne, 17.11. 2016, torej tistim študentom, ki imajo ne glede na to, ali se študij izvaja kot redni ali izredni, pravico do zdravstvenega varstva in drugih ugodnosti (na primer prehrana, prevozi, štipendiranje, študentsko delo) v skladu s posebnimi predpisi, če niso v delovnem razmerju ali ne opravljajo samostojne registrirane dejavnosti, niso vpisani v evidenco brezposelnih oseb pri pristojnem organu oziroma niso poslovodne osebe gospodarskih družb ali direktorji zasebnih zavodov.

2.2. Načela

Predlog spremembe v prvi vrsti sledi načelu pravičnosti, saj odpravlja nepravilno določilo 69. člena ZVis glede omejevanje pravic na trajanje enega študijskega programa, ki študentom, ki svoje obveznosti opravljajo v roku, otežuje študij. Predlog sledi načelu odgovornosti, saj popravlja nepravilnost sprejetih ukrepov, katerih učinki niso v skladu z voljo zakonodajalca. To dejstvo je jasno razvidno iz obrazložitve k sprejetemu amandmaju k zadnji noveli ZVis, ki je nepravilno stanje povzročil. Ker je učinek veljavnega zakona v nasprotju z namenom predlagatelja, predlog sledi tudi načelu potrebnosti pravnega urejanja, saj nastale situacije ni mogoče rešiti drugače kot s spremembo zakona.

2.3. Poglavitne rešitve

Predlog spremembe zagotavlja, da bodo študentje lahko koristili pravice do zdravstvenega varstva, subvencije prehrane in prevoza, štipendije in študentskega dela v kolikor bodo imeli status študenta in ne bodo v delovnem razmerju, ne bodo opravljali samostojne registrirane dejavnosti, ne bodo vpisani v evidenco brezposelnih oziroma ne

bodo poslovodne osebe gospodarskih družb ali direktorji zasebnih zavodov.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona ne bo imel finančnih posledic za državni proračun.

Predlog zakona ne bo imel posledic za druga javno finančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Za izvajanje zakona ni potrebno zagotoviti dodatnih sredstev v državnem proračunu.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Države, članice Evropske unije, so suverene glede ureditve izobraževanja. Predlog ne predvideva prilagojenosti predlagane ureditve pravu EU.

1. Avstrija

Avstrija je leta 2002 izvedla reformo visokošolskega izobraževanja, katere glavni namen je bil zmanjšanje državne regulacije, povečanje konkurenčnosti, okrepitev vloge vodstva univerze. Univerze so postale pravne osebe javnega prava in so bile (še naprej) financirane iz državnega proračuna.

Uvedeno je bilo lump sum financiranje, s čimer so univerze pri razporejanju financ deloma avtonomne. Denar iz zveznega proračuna pridobijo na osnovi triletna pogodbe, kjer je opredeljeno temeljno razmerje med državo in univerzo. Preko pogodbe ministrstvo izvaja usmerjevalno vlogo, saj se v pogodbi opredelijo cilji in dosežki, ki jih mora univerza doseči. Ministrstvo lahko izvaja tudi nadzorstveno funkcijo, vendar samo v zvezi z ekonomičnostjo izvajanja programa, določenega s pogodbo. Pogodba temelji na merilih za dosego ciljev, kot so: število diplomiranih študentov, raziskovalna produktivnost. Merila so naravnana tako, da osemdeset odstotkov sredstev univerze pridobijo na osnovi »trdih« kazalnikov, to je število študentov, dvajset odstotkov pa na osnovi »dosežkov«. Kazalci upoštevajo poučevanje, raziskave in razvoj, napredek in upoštevanje umetnosti ter družbenih ciljev. 70 odstotkov strukturnih sredstev v visokem šolstvu je dodeljenih na podlagi števila programov z izpiti/aktivnih študentov in podeljenih diplom, ki se ponderirajo glede na sedem študijskih področij. Z merili za financiranje avstrijska vlada postavlja ključne prioritete, ki naj bi jih posamična univerza dosegla z javnim denarjem. Poleg prejemanja javnih sredstev so univerze upravičene do uvedbe šolnin za določene skupine študentov in do pridobivanja sredstev tretjih soudeležencev s pomočjo njihove udeležbe v kapitalu, raziskovalnih projektih in investicijah ter vodenju študijskih programov brez diplome, za katere se zaračuna šolnina.

V nasprotju z javnimi univerzami se zasebnim univerzam ne more dodeliti sredstev v naravi. Izjeme so protistoritve za nekatere storitve poučevanja ali raziskovanja, ki jih izvaja zasebna univerza v skladu s sporazumi, ki jih lahko zvezna vlada sklene z zasebno univerzo za dopolnitev predavanj na javni univerzi, kakor tudi sredstva v naravi, ki jih zveza dodeli v obliki javno financiranih programov raziskav, tehnologije, razvoja in inovacij. Vendar pa lahko dežele in lokalni organi prosto financirajo zasebne univerze. Študenti na zasebnih univerzah so

upravičeni do enake študentske pomoči kakor študenti na javnih univerzah, če izpolnjujejo ustrezne pogoje.

V skladu z zveznim zakonom se od leta 2001 v Avstriji lahko akreditirajo tudi privatne univerze. Za pridobitev akreditacije mora biti izobraževalna ustanova pravna oseba, registrirana v Avstriji; ponuditi mora študijske programe ali enote, na enem ali več znanstvenih ali umetniških disciplinah, imenovati mora učno osebje mednarodnega znanstvenega ali umetniškega standarda za glavne predmete iz načrtovanih študijskih programov, zahtevano je osebje, prostori in oprema morajo obstajati v času začetka izvajanja načrtovanega študijskega programa, dejavnosti zasebne univerze morajo biti v skladu z načelom svobode, znanosti in poučevanja, načelom svobode znanstvenega in umetniškega delovanja, načelom interakcije med raziskavami in poučevanjem, načelom raznolikosti akademskih in umetniških teorij, metod in doktrin.

Poučevanje v tujem jeziku je odvisno od avtonomije univerz. Nekateri izmed strokovnih študijskih programov zahtevajo znanje tujega jezika. Možna je uporaba tujega jezika pri organizaciji tečajev in izpitov, pripravi znanstvenih člankov.

2. Finska

Finski sistem visokega šolstva vključuje 21 javnih univerz in 26 politehnik ter univerzo za narodno obrambo, ki je v pristojnosti ministrstva za obrambo. Zasebnih univerz finški izobraževalni sistem nima. Do leta 2009 so bile univerze del državne uprave. Za izvajanje nalog iz javne službe vsa finančna sredstva zagotavlja država. Pogodba med ministrstvom in univerzo je triletna. V pogodbi se opredelijo temeljni cilji, način evalvacije programov, pričakovani dosežki, pričakovani obseg diplomantov. Na tej osnovi se vsako leto opredeli še letna pogodba. V času pogajanj med ministrstvom in univerzo o obsegu letnih sredstev se analizirajo dosežki preteklega leta ter razvojne potrebe. Država sredstva za izvajanje programa, ki ga opredeli s pogodbo med ministrstvom in univerzo, zagotavlja mesečno. Obseg sredstev se določa glede na obseg, kakovost in učinkovitost izvajanja programa. Poleg tega lahko ministrstvo s pogodbo univerzi zagotovi še del sredstev, ki je določen glede na uspešnost izvajanja programa. Metodologija določanja obsega sredstev temelji na indeksu univerze. Z dodatnimi sredstvi, ki jih pridobi univerza (možnost tudi donacij in daril), upravlja sama, vendar mora za ta del financ voditi ločene račune. Za poslovanje iz javnih sredstev so v celoti odgovorni ministrstvu.

Celovito financiranje univerz je sestavljeno iz sredstev, ki so dodeljena univerzam v državnem proračunu, in dopolnilnega financiranja (plačane storitve, donacije, sponzorstvo). Osrednje financiranje je razdeljeno med univerze na podlagi formule, ki predstavlja strateško financiranje ter financiranje izobraževanja in raziskav. Financiranje raziskav na podlagi razpisov je pomemben vir dodatnega financiranja in igra posebej pomembno vlogo pri izboljševanju kakovosti in učinka. Osnovne raziskave na univerzah financira in ocenjuje finska akademija, ki je agencija v ministrskem sektorju. Celovito financiranje univerz je sestavljeno iz sredstev, ki so dodeljena univerzam v državnem proračunu, in dopolnilnega financiranja (plačane storitve, donacije, sponzorstvo). Neposredno vladno financiranje univerz znaša približno 64 % njihovih celotnih sredstev.

Za ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti so v prvi vrsti odgovorne univerze in politehnike same. Ministrstvo je 1996 imenovalo neodvisno posvetovalno telo (The Finnish Higher Education Evaluation Council [FINHEEC]), ki je član Evropske zveze za nadzor kakovosti v visokem šolstvu (European Association for Quality Assurance in Higher Education – ENQA) od leta 2000. Od leta 2005 FINHEEC izvaja tudi akreditacije - presoje sistema ugotavljanja in zagotavljanja kakovosti na posamezni visokošolski ustanovi. Presoje vključujejo pregled izvajanja in učinkovitosti na ravni programa kot tudi na ravni vodenja institucije. Ocena, ki jo institucija na ta način pridobi velja šest let. O akreditiranih institucijah se vodi poseben register.

Od leta 1990 se na Finskem spodbuja internacionalizacija v visokem šolstvu in prihaja do privabljanja večjega števila študentov na Finsko. Zato je tudi na Finskem prišlo do širše razprave o učnem jeziku, saj so nekatere institucije želele poučevanje zgolj v angleškem jeziku. Dogovorjeno je bilo, da se upošteva t. i. »odgovornost za izobraževanje«, kjer se definira področje, na katerih visokošolske institucije upravičeno izobražujejo v tujem jeziku.

3. Nizozemska

Visoko šolstvo na Nizozemskem se deli na visoke strokovne šole ter na univerze. Za univerzo je odgovorna država in so javno inkorporirane organizacije. Zasebne univerze niso del sistema določenega z zakonom o visokem šolstvu.

Državna sredstva se plačujejo kot enkratno izplačilo (»lump sum financiranje«.) Univerze so pri razporejanju pridobljenih sredstev samostojne. Pogodbe, ki jih sklepajo z državo temeljijo na doseganju ciljev. Univerza lahko pridobiva tudi sredstva iz drugih virov. Profesorji sklepajo zaposlitvena razmerja z univerzo.

Zakonska podlaga za financiranje visokega šolstva je zakon o visokošolskem izobraževanju in raziskavah. Financiranje je v obliki skupnih nepovratnih sredstev in ga podrobneje urejata uredba o financiranju visokega šolstva in raziskav ter odlok o financiranju visokošolskega izobraževanja. Celoten nacionalni proračun za ustanove visokošolskega izobraževanja in sredstva centralne vlade določi minister za izobraževanje, kulturo in znanost ne glede na kazalce uspešnosti.

Ustanove visokošolskega strokovnega izobraževanja se po večini financirajo na podlagi števila študentov. Celotna vladna sredstva so odvisna od števila let, za katera je študent plačal šolnino. Torej dlje, kot so študentje vpisani in več šolnine, kot so plačali, manjša so sredstva vlade.

Študenti visokošolskega izobraževanja plačajo šolnino ustanovi. Obstajajo tri vrste šolnine: z zakonom predpisana šolnina, dodatna dajatev za podaljšan študij, ki jih določa zakon, ter šolnina, ki ni predpisana z zakonom, ampak jo določi ustanova.

Visokošolske institucije so odgovorne za izvajanje aktivnosti, za nadzor kakovosti dela. Evalvacija se razdeli na notranjo in zunanjo (se izvaja s pomočjo zunanjih strokovnjakov). V okviru interne evalvacije so predpisana področja (poučevanje, izhodi, vsebina, uspešnost, sodelovanje s skupnostjo, razvoj institucije). Izvajanje interne evalvacije največkrat poteka v skladu s priporočili nizozemske organizacije za akreditacije (The Accreditation Organisation of the Netherlands and Flanders - NVAO).

Vsi programi, ki pridobivajo javna sredstva morajo biti akreditirani. Sistem akreditacije je bil uveden leta 2003. Določeno je, da postopke akreditacije za nove programe izvaja NVAO, medtem ko postopke za akreditacijo starih programov delegira t. i. Review and Assessment Boards (VBIs). Akreditacija velja šest let. Novi programi se ne morejo izvajati, dokler ne pridobijo akreditacije.

V skladu z zakonom o visokem šolstvu in raziskovanju iz leta 1993 je za nadzor nad delom visokošolskih institucij odgovoren inšpektorat., ki preverja posamezne institucije ter sistem v celoti.

Nizozemska vlada si prizadeva za večjo internacionalizacijo visokega šolstva v obeh smereh. Mnogi študenti na Nizozemskem ostanejo za časa celotnega študija, zato visokošolske institucije posvečajo veliko pozornosti ne le mobilnosti, ampak tudi vsebini kurikula ter učnega jezika. Tako imajo možnost t. i. »mednarodnih učilnic«, programov s komponentami v angleškem ali drugem tujem jeziku.

4. Danska

Akademije strokovnega visokega šolstva, specializirane visokošolske ustanove in univerzitetne visokošolske ustanove ter univerze so na Danskem samoupravne ustanove, ki jih financira država. Financiranje univerz temelji na dveh primarnih virih: državnem financiranju za univerze ter na drugih dohodkih od raziskovalnih svetov, EU, zasebnih vlagateljev itd. Osnovno financiranje univerz je namenjeno glavnim ciljem – izobraževanju, raziskavam in drugim namenom. Visokošolske ustanove prejmejo svoja sredstva v obliki skupnih nepovratnih sredstev od ministrstva za znanost, inovacije in visoko šolstvo ter ministrstva za kulturo po načelu taksimetra in z dohodki iz različnih oblik dejavnosti, ki ustvarjajo prihodke. Obe ministrstvi dodeljujeta sredstva za izobraževalne namene, za raziskave, sredstva za druge namene se dodelijo številnim podpornim dejavnostim za visoko šolstvo in raziskave, vključno s knjižnicami, muzeji, zbirkami, vrtovi itd. Sredstva poleg tega vključujejo sredstva za male subjekte, tuje predavatelje, pripravljalni študij in davke na nepremičnine; za investicijske izdatke. Država da državnim ustanovam brezplačno na razpolago stavbe, vzdrževanje in najem drugih stavb pa se tudi financira iz sredstev za investicijske izdatke. Nekatere samoupravne ustanove bodo v prihodnje svoje investicijske izdatke pokrivale tudi v obliki gradbenega taksimetra, povezanega s številom rednih študentov, ki opravljajo izpite. Na tej ravni ni zasebnih ustanov.

Danske univerze lahko izvajajo del študijskega programa ali študijski program v celoti v sodelovanju s tujo univerzo. Izvajanje ureja danski zakon o univerzah. Institucija, ki program akreditira pa mora v vsakem primeru biti registrirana na seznam Evropskega združenja agencij za kakovost v visokem šolstvu (EQAR) ali pa mora biti drugače mednarodno priznana. V primeru, da je program akreditiran v tujini, ga mora odobriti minister za znanost, tehnologijo in inovacije.

Danmarks Evalueringsinstitut – The Danish Evaluation Institute (EVA) je neodvisna agencija, ki jo financira ministrstvo, pristojno za šolstvo. V ENQA je bila včlanjena leta 2000. Vsi novi in obstoječi študijski programi morajo biti sistematično akreditirani, saj je zakon uvedel dva tipa akreditacije: (1) akreditacija novih programov in (2) akreditacija obstoječih programov. EVA skladno z evropskimi standardi in smernicami določi in objavi kriterije za akreditacijo, ki so zlahka dostopni prek spleta, kjer so objavljena tudi evalvacijska poročila in odločitve. Po zakonu lahko EVA izvaja tudi druge aktivnosti, kot npr. raziskovalne evalvacije, mednarodne primerjave in razne študije.

Leta 2013 je izšel del strategije internacionalizacije, kjer med drugim akcijski načrt predvideva boljša mednarodna učna okolja ter boljše jezikovne veščine posameznikov. Ker deli programov ali programi potekajo v angleškem jeziku, strategija predvideva ukrepe, da je kakovost angleškega jezika na enaki ravni kot v danskem jeziku, saj je to pomemben vidik internacionalizacije visokega šolstva. Pri tem dajejo posebno pozornost usposabljanju visokošolskega osebja.

Z omenjeno strategijo želi danska vlada do leta 2020 doseči tudi več skupnih študijskih programov (glede na leto 2012 jih želi povečati za 20%).

6. DRUGE POSLEDICE SPREMEBE ZAKONA

Sprejem zakona ne bo imel drugih posledic.

7. RAZLOGI ZA OBRAVNAVO PO SKRAJŠANEM POSTOPKU

Ker gre za manj zahtevne spremembe zakona predlagamo, da se predlog zakona obravnava v skrajšanem postopku.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen:

V Zakonu o visokem šolstvu (Uradni list RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 109/12, 85/14 in 75/16) se v 69. členu prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»Študenti imajo ne glede na to, ali se študij izvaja kot redni ali izredni, pravico do zdravstvenega varstva in drugih ugodnosti ter pravic (na primer prehrana, prevozi, štipendiranje) v skladu s posebnimi predpisi, če niso v delovnem razmerju ali ne opravljajo samostojne registrirane dejavnosti, niso vpisani v evidenco brezposelnih oseb pri pristojnem organu oziroma niso poslovodne osebe gospodarskih družb ali direktorji zasebnih zavodov.«.

2. člen:

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu:

S predlagano spremembo se prvi odstavek spreminja na način, da se iz besedila izločidoločbo, ki študentom odvzema pravice vezane na status študenta, če ti študirajo dlje kot traja čas enega študijskega programa na posamezni stopnji. Predlagana sprememba na enak način, kot je to predvideval osniovni vladni predlog novele ZVis, določa, da imajo študenti ne glede na to, ali se študij izvaja kot redni ali izredni, pravico do zdravstvenega varstva in drugih ugodnosti ter pravic v skladu s posebnimi predpisi, če niso v delovnem razmerju ali ne opravljajo samostojne registrirane dejavnosti, niso vpisani v evidenco brezposelnih oseb pri pristojnem organu oziroma niso poslovodne osebe gospodarskih družb ali direktorji zasebnih zavodov. Na ta način se tistim študentom, ki so do tega upravičeni vrača pravice do zdravstvenega varstva, subvencionirane malice, prevoza in ter do štipendije in študentskega dela.

K 2. členu:

Člen ureja začetek veljavnosti novele zakona. Predlagan je krajši rok za uveljavitev zakona, torej naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, saj so študenti že začeli prejemati obvestila, da v skladu s 69. členom ZVis nimajo več pravice do koriščenja pravice do zdravstvenega zavarovanja in da morajo zanj poskrbeti sami. Ker je njihova izključitev iz sistema zdravstvenega zavarovanja nepravilna in je bila v zakon vnesena brez zavedanja, kaj bo povzročila v praksi, se predlaga uveljavitev zakona že naslednji dan po objavi. Na ta način bo mogoče najhitreje preprečiti nastanek še hujših škodljivih posledic za študente, ki bi lahko nastale na podlagi odvzema pravic do zdravstvenega zavarovanja in drugih na študentski status vezanih pravic. Prav tako bo hitra uveljavitev v najkrajšem možnem času sanirala nastalo škodo in upravičene študente ponovno vključila v zdravstveno zavarovanje.

IV. BESEDILO ČLENA, KI SE SPREMINJA

69. člen (druge pravice in ugodnosti študentov)

Študenti imajo ne glede na to, ali se študij izvaja kot redni ali izredni, pravico do zdravstvenega varstva in drugih ugodnosti ter pravic (na primer prehrana, prevozi, štipendiranje) v skladu s posebnimi predpisi, če niso v delovnem razmerju ali ne opravljajo samostojne registrirane dejavnosti, niso vpisani v evidenco brezposelnih oseb pri pristojnem organu oziroma niso poslovodne osebe gospodarskih družb ali direktorji zasebnih zavodov, vendar najdlje za čas trajanja enega študijskega programa na posamezni stopnji. Za čas trajanja študijskega programa iz prejšnjega stavka se šteje trajanje študijskega programa v skladu s 36. členom tega zakona in z upoštevanjem določil o trajanju statusa študenta v 70. členu tega zakona.

Študenti morajo v prvem letniku študijskega programa prve stopnje opraviti preventivni sistematični zdravstveni pregled, kot ga določajo predpisi s področja preventivnega zdravstvenega varstva.

Študenti, državljani Republike Slovenije, imajo možnost bivanja v študentskih domovih, drugih zavodih in pri pravnih osebah, registriranih za dejavnost študentskih domov, prek njih pa tudi pri zasebnikih, lastnikih sob, ki jih oddajajo v najem, državljani drugih držav pa pod pogoji, določenimi s posebnimi predpisi.

Študentje, državljani Republike Slovenije, ki se izobražujejo zunaj kraja stalnega prebivališča, imajo pravico do subvencioniranega prevoza z javnimi prevoznimi sredstvi.

V. PRILOGE

PODPISI POSLANKE IN POSLANCEV

Miha Kordiš

Luka Mesec

Dr. Matej T. Vatovec

Violeta Tomić

Dr. Franc Trček

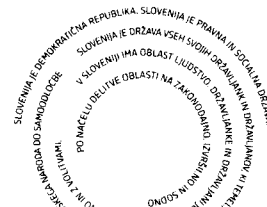

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

Poslanska skupina Levica

Šubičeva ulica 4, 1000 Ljubljana

t: 01 478 96 49, f: 01 478 98 45, e: ps-levica@dz-rs.si, www.dz-rs.si

Ime in priimek	Podpis
Miha Kordiš	
Luka Mesec	
Dr. Matej T. Vatovec	
Violeta Tomić	
Dr. Franc Trček	